

A kitaszított

Az ős már megmutatta a hatalmát, csípősek voltak a reggelek, sárgultak a falevelek. Némelyik levél ezüstösen csillogott, ahogy megcsípte a dér. Aztán a bágyadt napsütésben megmutatják még kicsit a korábbi valójukat, aztán végleg megadják magukat.

A kis ház is hamar kihűlt, különösen estére. Az öregember, aki egykor hatalmas, szálfatermetű erős férfi volt, szinte elveszni látszott az ágyban. Nagybeteg volt, naponta kapta a morfium injekciókat. A kábulat és eszmélet határán néha mondott valamit. Öccsét hívta mindig, aki elég gyakran meg is látogatta. Az öregember rábízta a már nem is létező állatokat, teheneket, lovakat, birkákat, na meg a takarmányozást. Öccse készségesen vállalta, nyugtatta. A haldokló visszament a múltba, arra emlékezett. Nem merték neki megmondani, talán fel sem fogta volna már, hogy a feleségét nemrég temették, elvitte a szíve.

Gyakran előjöttek az emlékek, mindig a régmúlt, a gyerekkora.

Éppen megpihent kicsit a testvéreivel, liba pásztorkodtak. 7 éves gondtalan kisfiú volt, aki már sok mindent segített otthon, testvérei már kapálni is jártak. Vendég jött, az anyja bátyja, Istvány bácsi, ahogy nevezték.

Ők nagyon szerényen éltek, pedig az apja vasutas volt, anyja mindig tartott valamit a ház körül és minden évben vágtak egy disznót. Nagyon meg kellett számolnia az anyjának, hogy mire költenek. Árendás házban laktak, amit a kisfiú nem értett előbb, csak a bátyjai mondták, nem az övéké a ház, amiben laknak. Ebből adódóan elég gyakran költöztek.

Istvány bácsi sokat beszélgetett az anyjkkal, ami ritkaság volt. Örültek, hogy kicsit játszhattak, mert a két felnőtt komoly beszélgetésben lehetett, nem figyelt rájuk senki.

Nagybátyjuk módos gazda volt, na nem a legmódosabbak közé való, de azért bőven megvolt mindenük a feleségével. Istvány bácsi szegény fiú volt, de a lány, akit választott, nagygazda gyereke volt, hozta a házasságba a hozományt.

Egy baj volt csak, hogy bizony hiába gyarapították a vagyont, de gyereksírás nem volt a háznál. Elmúltak már ötven évesek is. Nem volt örökös.

Anyjuk a szomszédasszonyokkal, ha kiültek tanyázni a ház elé, elmorfondírozott, vajon kik örökölnek a bátyja után? Na, az még ugye odébb volt, de csak felvetődött néha. Hamar vacsorát kaptak, macskamosdás után mehettek aludni Volt, aki a gangra, mert meleg volt, más meg a földes szobába a hűvösebbre.

Apjuk később jött meg, ahogy ő mondta, a szolgálatból. Ha még ébren voltak, hallották, ahogy ráérősen vacsorázik, beszélget a két szülő. Mindig az anyjuk beszélt a legtöbbet, amit a férje mindig csendben hallgatott végig.

Apjuk mindig bólintott, ráhagyta a dolgokat. Kevés beszédű ember volt. Istvány bácsi látogatásáról esett szó azon az estén, de a kisfiú, Karcsi nem sokat értett belőle. Valamit el akar vinni a bácsi, de őtőlük ugyan mit akarhat elvinni?! Aztán reggel már ez eszébe sem jutott.

Anyja reggel magához hívta Karcsit, megmosdatta alaposan és összekereste a ruhák közül azt, amelyiken legkevesebb volt a folt.

-Na fiam, elmegy Istvány bátyádékhoz, viszel Rozi nénédnek egy kis epret a fáról. Viseld magad illendően, aztán majd jössz, ha már elengednek.

Karcsi nem szívesen ment, nem kedvelte a bácsit, aki rájuk, gyerekekre ügyet sem vetett. Még a felesége inkább megnézte őket, odavetett egy-egy kedves szót.

Rozi néni mosolyogva üdvözölte, örült az epernek, amit a fáról szedtek neki otthon. Finom reggelivel kínálta, amit bizony a kisfiú nem is igazán ismert, bár nagyon szeretne volna megkóstolni. Finom fonott kalács vajjal. friss tejjel. De felajánlotta neki, válasszon, kaphat füstölt, kolbászt, szalonnát. Karcsi dehogy válogatott, megette, amit elébe tett Rozi nénje.

Aztán egy szakajtó kosarat kapott, menjen szórjon magot az apróléknak. Bizony ő száj tátva nézte a sok tyúkot, kacsát, libát, pulykát, annyian voltak és olyan szépek, hogy nekik még hasonló sosem volt az udvarukon.

Isvány bátyja az istállóból került elő. sötétkéék parasztkötényben, bőrcsizmával a lábán. - Na, te fiú, félsze- e a tehéntől, lótól? Karcsi csak messziről látta őket, de mivel a bácsi megmondta, nem bántják, közelebb merészkedett.

-Na, fiam, befogom a lovakat, a Lenkét, meg a Babát, figyeld meg, hogy csinálom, aztán bemegyünk a malomba őrletni. Mire Rozi nénéd az asztalra teszi az ebédet, vissza is jövünk! Karcsi boldogan ült fel a bakra, közben a bácsi tanígtatta, látod így kell fogni a gyeplőt, így irányítom a lovakat. Na, még kicsi vagy ehhez, de pár év múlva, már hajthatsz te is! Karcsi ezen elgondolkodott, mit hajtana ő, apjának csak taligája van, nekik nem lesz lovuk, se tehenük, sosem. Viszont élvezte a nyüzsgést a malom körül, a korabeli fiúk irigykedő tekintetét. Bizony nem mindenki ülhetett ilyen módos szekér bakjára, ahogy neki is ez volt az első ilyen élménye.

Mire hazaértek Rozi néni valóban megfőzte az ízletes tyúkhúsleves, pörköltet, amihez jó nagy galuskákat szagatott. Alaposan megpakolta Karcsi tányérját hússal. A kisfiú alig hitt a szemének, náluk a nagy családnak se jutott ennyi hús, ha nagy ritkán ez került az asztalra. Később összeszedte a tojásokat, vizet húzott a gémes kútból, de Isvány bácsi látta, kicsi még az ereje és segített neki.

Eljött az este és Rozi nénje egy kis kosár tojással útnak indította. -Na, Karcsikám, ha jól érezted magad, holnap is elvárunk!

Otthon anyja kérdezgette, hogy telt a nap, mi van a bátyjáéknál? Karcsi készségesen beszámolt, bár a bőséges étkezést elhallgatta, nehogy a testvérei irigyeljék, hiszen mindig éhesek voltak. Szinte szédültt ettől a váratlan eseménytől, de jó érzéssel bújt a bátyja mellé a dikóra. Másnap az anyja ébresztette, na fiam, menj Istványékhoz, segítkezz egy kicsit, nem kell libát őrizned! A tegnapi nap majdnem megisméltődött, kivéve, hogy nem mentek a malomba, hanem ki a földekre. Nagybátyja megmutogatta a földeket, mibe mi is van vetve. Ő egymaga nem bírja ezt a sok munkát, van két bérese, azok dolgoznak nála. Rozi nénje megint nagyon jó ebédet főzött, bár nem hús volt, de sült fánkot. Megkérdezte a kisfiút, van-e más ruhája? Nemigen, van, mindig egymásét hordják, de ezt tudta majdnem mindenki, akkoriban ez elfogadott dolog volt, ahogy az is, hogy nyáron a gyerekek mezítlábasok voltak.

Most tovább maradt, megmutatták neki a fejést, a hízók etetését. a lovakét. Másnapra is hívták. Karcsi jól érezte magát, sokkal érdekesebb volt ez, mint a libapásztorkodás a szomszédasszonynak, ráadásul még alaposan jól is lakhatott. Egy hétig mentek így el a napok és vasárnap anyja bátyja, meg a felesége szekérral jöttek, ünneplősen látogatába.

Beszélgettek egy ideig, a gyerekek kint játszottak. Aztán Karcsit behívták.- Na, fiam, mondta az anyja-, a héten eljártál a rokonokhoz, jól érezted magad. Látod, nekik nincs gyerekük, elte

az idő, nem is lesz már. Örökös kell nekik, téged választottak. Módos gazda leszel, ha eljön az ideje, mi nem tudunk adni neked semmit. Rozi néni vette át a szót: -Jól mondod, Marink, mi öregsünk, a fiú hozzánk nő majd. Úgy tartjuk, mint a saját gyerekünket. Jöhet hozzátok, amikor akar. A kisfiú apja nem szólt egy szót sem, nem nézett a gyerekre...amúgy sem volt neki otthon sok szava. Sűrű pipafüstbe burkolózott. A kisfiú lassan értette meg, miről van szó. Őt ez a fészek az anyja által most kiveti magából. Hiába szegények, itt vannak a testvérei. Nem akar ő módos gazda lenni, csak élni a családjában, ahová született. Nem mert szólni semmit. Nagy kék szeméből lassan megindultak a könnyek. Rozi néni a keblére ölelte, ne sírj, nálunk jó életed lesz. Gyere, majd felruházlak. -Akkor a tél elején elhozom a nagy disznót, ne éhezzenek, mondta a bácsi. A testvérei nem értették, mi történik, azt gondolták, Karcsi esténként mindig hazajön. A kisfiú könnyei elapadtak, mire megérkeztek. Valami nagyon szorította ott belül. Rozi néni megfürdette a fateknőben, jó meleg vízben. Aztán új fehérneműt adott rá és egy kis szobában vetett neki ágyat, nem is akármilyet. Sosem aludt még ilyenben a gyermek. Égve hagyta a lámpát, aztán visszajött egy nagy bögre tejjel, meg kaláccsal. -Egyél kisfiam és ne szomorkodjál! Meglátod, áldani fogod még ezt a napot!

A fiú lassan beleszokott ebbe az új életformába. De azért előfordult, hogy álomba sírta magát. Lassan megbarátkozott nagybátyjával, Rozi nénit pedig meg is szerette. Kényeztette, felruházta, finom falatokkal etette. Ami nagy meglepetés volt a gyerekeknek, hogy kis csizmát is kapott, nem volt többé mezítlábas. Vasárnaponként elment a szülői házba. Testvérei csodálkozva nézték, mintha idegen lenne...Anyja örömmel nyugtázta, hízott és rendesen van felöltözve. A társalgás nem ment könnyen, a bátyjai elidegenedtek tőle, irigyelték is, sajnálták is. Karcsi megszeppenve észlelte anyja gömbölyödő hasát. Ilyen látogatások alkalmával sosem ment üres kézzel, Rozi néni megpakolva küldte el őt. Anyja elmondta neki, hogy Istványékkal voltak ügyvédnél, papírt írtak, hogy majd minden a Karcsié lesz, ha meghalnak. Apja nem engedte, hogy a gyerekek elvegyék a vezetéknevét, megmaradt annak, mint a testvérei. Közben iskolába járt, ahol találkozott a bátyjaival naponta. Mondta Rozi néni, kijárja, amit muszáj, aztán a többi tudományt, majd itthon tanulja meg, amit tudnia kell egy gazdálkodó embernek. Egyik nap, indultak haza a diákok, de a tanító visszahívta őt. Megkérdezte tőle, hogyan is történt ez a dolog, hogy ő már nem a szüleinél lakik? A kisfiú nagy kék szemei rögtön könnybe lábadtak, aztán a tanítónak elég is volt ennyi, nem faggatta. Az évek gyorsan teltek. Több testvére is született, de meghaltak hamar. Rozi néni azt mondta, ez Isten büntetése Marinknak. A bácsi is azt mondta, lehetséges, az biztos, ők jól jártak, de ha 10 gyereke volna, akkor se adott volna senkinek egyet sem! A fiú ezen sokat gondolkodott, hogy akkor az anyja, vagyis hát az apja is, nem volnának jó emberek? Miért adták őt ide, meg pontosan miért éppen őt, hiszen volt idősebb bátyja, nem is egy! Már véget ért az iskola, otthon dolgoztak a ház körül, a földeken. Hirtelen megnyúlt, nagy izmos kamasz lett Karcsi. Nagybátyja már engedte hajtani a lovakat, ő csak ült mellette a bakon, de büszkén kihúzta magát. Mutatta, lám, kijátszotta a sorsot, mégis van őneki egy fia és nem is akármilyen! Sok mindent megismert a gyerek, több dolgot rá lehetett bízni. Istvány bátyja nem volt bőbeszédű, de megdicsérte, elismerte, jó gazda lesz belőle. Hamarosan legénysorba lépett, vasárnap este elmehetett a bálba, kocsmába. Nem ivott, csak egy pohár bort, többet sosem. A családjában újabb fiú született, kereken 12 esztendővel fiatalabb nála. Úgy tűnt, megáll a gyermekhalandóság, öccse szépen cseperedett.

Hamarosan a bálban megakadt a szeme egy kistermetű, rózsapiros arcú barna lányon. Beszélgettek, táncoltak. Kiderült a lánynak nincs otthon jó sora, mert mostohája van, sokan is vannak testvérek, nemigen van mit a tejbe aprítani. Az új apa csak a saját gyerekeit szerette. Esztendő múltán megesküdtek. Nem volt nagy lakodalom, de azért szépre sikeredett.

Megkapták a ház alsó végét, szobát bútorral, meg konyhát, kamrával. Ettől kezdve a fiatalasszony, akit Rózának hívtak ugyanúgy dolgozott, mint a férje, kijárt a földekre, fejte a teheneket, főzött, ha kellett, mosott. Bizony erre már szükség is volt, mert Rozi néni ereje úgy tűnt, hogy fogyóban van. Nemsokára fiuk született, ennek az öregek nagyon örültek. Mintha unoka született volna! Ebben az időben már Karcsi bátyjai is dolgoztak, volt, aki vasutasnak állt, más napszámosnak, családot alapítottak, csak a kis öccse lakott még otthon. Nem nagyon jártak össze, néha az úton találkoztak. Szülei, ha disznótor volt elmentek a vacsorára, vagy az anyja nappal is segíteni. Sajnálatos módon a menyét nem kedvelte, mindig megbántotta, hogy nem így, nem úgy kell valamit. Egyik évben Rozi néni meg is haragudott és bizony összevesztek a sógornővel. Néhány év után újra jött a gólya, szép fekete hajú és szemű kislányuk született. Rozi néni nagyon örült a kislánynak. A gazdaság szépen gyarapodott, Karcsi irányította már majdnem teljes egészében. Földet is vettek, több darabot, az állatok is szépen szaporodtak. Hanem a néni betegeskedni kezdett, sokat járt hozzá a doktor. Róza lelkiismeretesen ápolta és már minden asszonyi munka rászakadt. Az anyjára nem számíthatott, mostohája nem is engedte volna segíteni, anyósa pedig nem sokat törődött velük. Két évig ápolta Rozi nénit, amikor végleg elaludt egy reggelre. A fiatalok nagyon sajnálták, mert mindketten szerették, ami kölcsönös volt. Ahogy telt az idő, Istvány bátyja egyre kötözködőbb lett, ami addig nem volt szokása. Nem is tudták mire vélni, csak arra, hogy a feleségét elveszítette, hát így gyászol. Aztán ünneplősen eljárt otthonról. Róza azt hitte, a templomba megy, vagy a temetőbe. Nem, bizony nem odament, hanem egy özvegyasszonyhoz járt el. Karcsiék csodálkoztak, mindene megvan, 70 éves, az asszony se sokkal kevesebb, miért veteti fel magát a falu szájára? Úgy gondolták, múló bolondéria, de pár hónap után bejelentették az öregek, hogy összeházasodnak! Hiába kérelték a bácsit, hasztalan volt minden. A menyasszony jelöltnek ikerlányai voltak és saját háza, amiben az egyik lánya lakott családotól. A rossznyelvek tudni vélték, az „özvegy” nem az, mert ott férjet senki sem látott sosem. Ebben lehetett valami, mert csak lányneve volt, meg a gyerekei is ezt viselték. Megvolt az esküvő, szerény vacsorával és az új asszony beköltözött, átvette Rozi néni helyét. Túl sok mindent nem csinált, Rózának kiadta a munkát, ő eljárt rokonlátogatóba, vagy a lányaihoz ment. Feszült volt a viszony a fiatalok és az öregek között. Istvány bácsi nagyot változott hátrányára, átvette felesége modorát, Karcsinak eszement utasításokat adott ki, pedig már régen nem ő vezette a gazdaságot. Felesége vitte az aprójószágot, meg ami megtermett a nagy kertben a lányainak, unokáinak. Karcsi akkor haragudott meg igazán, amikor az éppen termőre fordult és általa ültetett cseresznyefa minden szemét leszedette egy szomszédossal és elvitte az unokáinak. Pedig azt a kislányának, meg a fiúnak szánták a szülők.

Bizony szóvá is tették, hogy ők itt az örökösök, a néninek van háza, akkor fája is biztosan van, ne az ő gyerekeik elől vigyen mindent másnak. Sajnos a kapcsolat ettől csak még rosszabb lett. A fiatalok kezdték magukat nem jól érezni ebben a légkörben. De bizony a sok bántást, parancsolgatást, csak nem hagyták szó nélkül, mert igazságtalan és nekik ez nagyon ismeretlen volt addig.., Aztán a kislányuk beteg lett, de valami furcsa betegség volt az, mert ideges volt, nem maradt a gyomrában az étel egyre csak fogyott és alig beszélt, az addig cserfes kislány. A doktor hümmögött csak, írt neki gyógyszereket, de semmi sem segített. Kórházba került Magdika, 5 éves volt ekkor. Ott aztán már nem hányt, jó étvágya volt, sőt egy nővér szóra is bírta, bár nem volt könnyű dolga. Amikor az anyja elment a piacra árulni, vagy dolgozni a földekre, a bácsika őt bizony üldözte, mindenféle rémséges dolgokkal riogatta. Egyszer félelmében a nénihez menekült, de az még rosszabb volt, mert az hajánál fogva húzta az udvaron, hogy az ő férjére ne fogjon ilyeneket! Amikor a szülők értesültek, hogy hazamehet a

kislány, a doktor elmondta nekik, mi a gyermekük betegségének az oka! Erre más orvosság nincsen, csak az, ha többé nem engedik ezeknek az embereknek a közelébe. Ezen a közlésen nagyon megdöbbenek, de aztán a kis Magdika nekik is bevallotta ezeket, meg azt is, ha megtudja a bácsika, hogy ő ezt elmondta, akkor kitekeri a nyakát! Így a kórházból Róza anyjához vitték a kislányt, a mostoha apa már nem ágálhatott, két éve a temetőben nyugodott. Úgy tervezték, amíg valami megoldást nem találnak, maradjon a nagyanyjánál Magdika.

Karcsi először életében erélyesen számonkérte nagybátyját meg a feleségét is, mit tettek az ő kislányával és miért? Természetesen mindent letagadtak. Aztán a helyi orvos is elolvasta a kórházi zárójelentést és azt javasolta, ha épségben fel akarják nevelni a kislányukat, akkor bizony változtatni kell az életükön! Igen ám, de hogyan? 23 éve dolgozott az apa aztán a felesége is később inuk szakadtáig és most minden hiába volt? Ki a hibás? Az új feleség, efelől semmi kétségük nem volt!

Az ügyvéd elé tárták a dolgot, aki annak idején kötötte azt a bizonyos örökösödési szerződést. Azt javasolta, kérjenek egy méltányos összeget, természetesen a saját dolgaikat se hagyják és költözzenek el. Bármilyen szomorú eset, ez csak még rosszabb lesz, a család rá fog menni erre a légkörre. Isvány bátyja, meg a felesége, üvöltözve közölték, semmi se jár, senkiházi koldusok, cselédek, menjenek amerre látnak!

Bizony nagy harc indult, Karcsi anyja nem fogta a pártjukat a bátyjával szemben. Aztán egy atyai jóbarát ajánlott nekik egy picike kis parasztházat, nagy portával és istállóval. Szinte mindenüket pénzzé tették, az ügyvéd egy nem túl jelentős összeget mégis kisajtolta a nagybácsitól és beköltöztek ebbe a kicsike házba. Amikor először magukra csukták a kaput, felsóhajtottak. Igaz, mindent újra kell kezdeni, de a gyerekek miatt élni kellett. Lassan sok küszködéssel éltek meg. Karcsi legfiatalabb öccse, akivel nem is együtt nőttek, segítsége lett neki. Amolyan véd-és dacszövetség alakult ki közöttük. Hol az egyik, hol a másik portán dolgoztak, segítették egymást. Két fivérük meghalt, egy pedig elment és semmi hírt nem adott magáról. Maradták hát ők ketten a sok gyerekből. Az öccs gépészmester lett, de sok állatot tartott, földet is művelt. Bátyja apránként megtanította a gazdálkodás fortélyaira. Az idős szülőket a két fiú támogatta, gondoskodott róluk. Karcsi sosem említette a gyerekkorát, a múltat, mintha ki akarta volna törölni az emlékeiből.

Ebből a kicsi házból nősült a fiuk, innen ment férjhez a lányuk, mindketten tanult emberek lettek. Mindkét gyereket erőn felül támogatták az életkezésben. Soha nem fogytak ki a nevetésből, a jókedvből akármilyen fáradtak is voltak. Sokan csodálták is őket, hogy tudták kiheverni ezt a csapást? Karcsiban mindig ott munkált az, hogy eldobták, de neki ez erőt adott, hogy még jobban szeresse a gyerekeit. Ha látta, szükében vannak valaminek, Szerényen éltek, meg akarták valósítani régi vágyukat, hogy a kicsi házat le tudják cserélni egy nagyobb házra, ahol már nem akartak gazdálkodni, csak megpihenni, az unokákat kényeztetni. Nagy dolog volt az életükben, amikor végre beköltöztek. Vejük megcsinálta nekik a cserépkályhát. A fiuk kifestette a házat. Elégedetten dőltek hátra este a fotelben és várták, mikor koppan a járda és ki érkezik? Az öccs, a lányuk, fiuk vagy valamelyik unoka? Jóságot néhány baromfin, macskán és egy pulin kívül már nem tartottak. De ha úgy adódott, Karcsi ment kérés nélkül kazlat rakni az öccséhez, hízót, birkát vágni. Sok évtized nyomta már a vállukat, Róza betegeskedett, de mindig talpra állt. Aztán a legidősebb unoka házasodott, néhány házzal arrébb volt a lakodalom. A nagyapa valahogy furcsán érezte magát és hazasétált pihenni. Öccse ment utána, jöjjön vissza, hiszen ma igen jeles nap van! Megvallotta, hogy egy ideje már furcsa dolgokat vesz

észre magán, bár sosem betegeskedett. Igaz, túl volt már a nyolcvanon. A testvére az elmondottakból rájött, itt nagy baj lehet, mielőbb doktor kell a bátyjának. Lepihent, kicsit elszundított. Aztán a vőlegény ment kérlelni. Erőt vett magán és rátámaszkodva átment egy kis időre. Öccse orvoshoz vitte, majd kórházba vizsgálatokra. Az orvosok a betegnek nem mondták el az igazat, de tudta a család, nem sok van már hátra. Róza gyenge szíve nem bírta a közelgő rosszat, elment előre. Ekkor már Karsit, aki jócskán bácsi volt veje ápolta, egész nap, éjszaka is. Sokat szenvedett.

Utolsó látogatója az öccse volt. Már nem ismerte fel, csak vélhetően anyjuk vakító kék szemét látta és sírva kérte tőle: anyám, simogassa meg az arcomat!